

A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVAN TUDOMÁNYEGYETEM
 JG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.
 1152. 1946/1947 sz. évi.
 Ark: 1947 évi május. hó 23. n.
 Elérte: _____
 Orv. melléklet. Utasít: _____

✓ *minimálisan*
elfogadom!
 1947. VI. 1.

Dr. Bozóky Ferenc
Dr. Rausó Imre

Írálatra kiadom:

Dr. Bozóky Ferenc

Dr. Rausó Imre

professzor asszonyok,

Debrecen, 1947. május 23.

e. i. d. k. n.

XIII. 7484 - 1944. V. 31. - kékes - egyhangú;

~~XIV. 7568 - " 12. 15. - vegyes~~ kékes be-
vegyes!

XV. 8293 - 1947. IV. 24. - vegyes - egyhangú;

8454 - " VII. 17. - földéneti - szlcs.;

Debrecen, 1921. máj. 7.

avatási' ahias: 1391. / 1946-47.

Rep: 1947. VII. 18.

A magánindítvány és a magánvád.

Büntetőjogi tárgyú doktori értekezés.

Hordyiczky
jogszigorló

Debrecen, 1947.

Felhasznált forrásmunkák:

1. Dr. Angyal Pál: A magyar büntetőjog tankönyve. Bpest. 1938.
 2. Angyal Pál: A magyar büntető eljárásjog tankönyve. Bpest. 1915.
 3. Angyal-Isaák: Bünvádi perrendtartás. Bp. 1941.
 4. Dr. Balogh Jenő: A sértett fél jogköre a büntetőjogban. Bp. 1887.
 5. Edvi-Illés Károly: A magyar büntetőtörvénykönyv magyarázata. Bp. 1909.
 6. Dr. Finkey Ferenc: A magyar büntető perjog tankönyve. Bp. 1916.
 7. Dr. Zehery Lajos: A vádaláshelyezés a büntetőperjog alapvető elveinek szolgálatában. Kolozsvár, 1915.
-

Tartalomjegyzék:

1. Bevezetés.
2. I. A magánindítvány megindításának előfeltétele és előterjesztése.
3. Indítvány tételre jogosított személyek.
4. A magánindítvány visszavonása.
5. II. A magánvád fogalma és alakjai.
6. A főmagánvád és a főmagánvádló jogköre.
7. A pótmagánvád és a pótmagánvádló jogköre.
8. A magánvádlói jog megszerzése és megszűnése.
9. Befejezés.

A magánindítvány és a magánvád.

A jogrend fenntartása és a törvény által biztosított jogok megvédése az állam feladata. Ebből az alapelvből kiindulva hosszú vitának és büntetőjogi mérlegelésnek képezte alapját az a kérdés, hogy vajjon a vád képvisellete minden esetben kizárólag az állam védőközegét: az ügyészt illese-e meg, vagy pedig bizonyos kivételes esetekben a törvény biztosítson-e jogot az egyén számára is vádindítvány, illetőleg vádképviselés céljából. A Btk. ebben a tekintetben úgy határozott, hogy az egyénnek jogot adott bizonyos cselekményekre indítvány tételre, miáltal a sértett a további eljárás terheitől mentesült, mert a pert a továbbiakban nem ő, hanem a közvádló: az ügyész vitte a-mennyiben indítványa a törvényben körülírt cselekmények tényálladási elemeinek megfelelt. Ebben rejlik a büntetőjog közjogi jellege. Fentiek értelmében idáig még minden büntetendő cselekménynél a közvádlói szerepet az ügyész

tölti be. Ellenben a gyakorlat és a tudomány fejlődése az idők folyamán arra az álláspont-ra jutott, hogy bizonyos esetekben nemcsak tanácsos, hanem egyenesen szükséges követelmény az, hogy az ügyész helyett maga a ~~a~~z egyén lépjen fel vádlóként annak teljes mértékben való mellőzésével, vagy pedig amennyiben a közvád-lói szerepet az ügyész látta el, ő azonban a vádemeléstől eláll, vagy pedig az eljárás megindítása után a per valamelyik szakában a vádat elejti, az egyén a büntető pert azért tovább vihesse. Így gyakorlati szükségszerűség folytán a Btk. is elejtette a franciáknál kizárólagos állami vádmonopolium elvét s a magánvád két főalakjában: a fő- és pótmagánvádló személyében jogot adott a vád képviselésére az ügyész mellőzésével. Az állami vádmonopoliumnak a fő- és pótmagánvádlói intézménnyel való szűkebb térre szorítása kettős gyakorlati jelentősséggel bír:

Az első szempont: a felesleges munkatétel megátllása. Ugyanis számos olyan apró ügy van, mellyel a cselekmény elkövetője oly kis mértékben sérti a jogrendet és az egyén érdekeit, hogy nem válik szükségessé ilyen ügyben az ál-

lami közvádlói képviselő. Így az ügyészség is mentesül sok apró munkatehertől, melyek munkatorldásra vezetnének s így jóval praktikusabb a Bp. ana intézkedése, hogy ilyen esetekben a közvádlói teendőket maga a sértett fél lássa el. Ebben az esetben az ügyész csak kivételesen avatkozhat a perbe s veheti át a vád képviselőt. A magánvád e fajának képviselője a: főmagánvádló.

A másik fontos gyakorlati szempont, amely szükségessé tette a vádmonopolium megszüntét, hogy absolut ügyészi vádemelési jog esetén csak az ügyészség rendelkezne kizárólagos jogkörrel és ha a vádat ő elejti, akkor jogorvoslatra nincs mód még a legsúlyosabb büncselekmények esetében sem. Így az anyagi igazság szolgáltatás reális elve alapján megrendülne s a bírói tekintély is nagy mértékben alászállna. Ehhez járul még, hogy az ügyészség nem független közvádlói testület, hanem felette az igazságügyminiszter utasítási joggal rendelkezik s így e körülménnyel az ügyészség nem tekinthető oly testületnek, melyről absolut pártatlanságot feltételezhetnénk. Így ugyanis előfordulhatna az az eset, hogy a bűnös szabadon tuthatna,

amennyiben a kabinet érdekei ezt megkívánnák, mivel az utasítaná az ügyészséget; vagy pedig ha az ügyészség nem emelne vádat, nem lehetne a bűnöst büntetéssel súj~~ta~~tani. Ezért a Bp. jogot ad az egyénnek a közvád ellátására, ha az ügyész a vádemelést megtagadja, vagy pedig időközben a vádat elejti. Az ilyen magánvádlót, aki az ügyész helyett lép fel, nevezi a törvény pótmagánvádlónak.

A magánvádló és a magánindítványra jogosított között mégis éles határvonalat kell vonnunk, mert a Bp. 13.§-a szerint az a magánindítványra jogosított magánszemély, akinek indítványa szükséges ahhoz, hogy a bűnvádi eljárás meginduljon. A magánindítvány tehát perindítóelőfeltétel, amely lehet büntethetőséget kizáró ok is, ezzel szemben a magánvád a vádképviselő egyik megjelenési formája.

E két büntetőjogi fogalom a sértett felet tekintve közel áll egymáshoz, így értekezésemben együttes tárgyalás alá veszem lényegük megvilágításánál.

I.

A magánindítvány
megindításának előfeltétele és elő-
terjesztése.

Ahhoz, hogy valamely jogi fogalomról részletesen beszélni tudjunk, mindenek előtt szükséges, hogy ismerjük annak fogalmi meghatározását. Erre vonatkozólag nagyon helyesen mondja Angyal a következőket: "A magánindítvány, mely a törvényben meghatározott esetekben előfeltétele lévén a vád emelhetésének és illetőleg az eljárás megindíthatásának, azt eredményezi, hogy a vonatkozó bűncselekményeknél a hivatalbóliság elve nem érvényesül, mert az eljárás a sértett kiméletének /magánindítvány/ figyelembe vételével csak különös akaratnyilatkozat alapján, tehát nem hivatalból indul meg." /id. mű.262.o./ Ebből világosan láthatjuk a magánindítvány lényegét, mint kivételt az általános vádely alól.

A magánindítványra vonatkozólag a Btk.110. §-a a következőket mondja az eljárás megindításának tekintetében: Büntett, vagy vétség

niatt, mely csak a sértett ról indítványára üldözhető, a jogosítottnak indítványa nélkül a bűnvádi eljárás meg nem indítható.

A 111.§. továbbá kimondja, hogy oly esetben mikor még ezenfelül hivatalból üldözendő bűncselekmény is forog fenn a magánindítványi cselekményen felül, az a tény, hogy a sértett ról indítványi jogát nem gyakorolja, magatartása nem gátolja meg a hivatalból üldözendő bűncselekménnyel kapcsolatos eljárás megindítását.

A magánindítványi jog csak bizonyos bűncselekményekre vonatkozik, melyeket a törvény ilyenekül jelöl meg; ezek a következők:

1. a hamis vád, ha annak folytán nem indítottak bűnvádi eljárást, -Btk.229.§.-
2. az erőszakos nemi közöszlész, a szemérem elleni erőszak és a megfertőztetés, 238.§.
3. a testvérek közötti vérfertőzés és természetelleni fajtalanság, -244.§.-
4. a szemérem elleni büntett, -245.§.-
5. a házasságtörés, -246.§.-
6. a családi állás elleni büntett, -255.§.-
7. a rágalmozás és becsületsértés, -268.§.-

8. a könnyű testi sértés, -312.§.-
9. a gyermekrablás és nőragadás, -322.§.-
10. a levéltitok és a hivatalbeli titok megsértése, -327.-328.§.-
11. a magánlaksértés vétsége, -332.§.-
12. a családi és szolgálati viszonyban elkövetett lopás és sikkasztás, -342.§.-
13. a hűtlen kezelés vétsége, -361.§.-
14. a jogtalan elsajátítás, -78.§.-
15. a csalás, -389.-390. §§.- és
16. a szándékos vagyonrongálás. -418.-420. és 421. §§.

Fenti eseteket két csoportra oszthatjuk a következők szerint: első csoportba sorolhatjuk azokat a cselekményeket, melyeket csupán a sértett féllel szemben tanúsított tapintatból nem üldöznek hivatalból, ellenben az egyszerű megtett indítvány többé már vissza nem vonható, másodikba tartoznak azok a bűncselekmények melyek felett továbbra is rendelkezik az indítványra jogosult, annakellenére, hogy indítványát megtette. Előbbi csoportba tartoznak: erőszakos nemi közöszlész, megfertőzés, a gyermekrablás és nőrablás, míg a többi cselekmények több kivétellel a másodikba sorolandók.

Ezek a kivételek azok, melyekre nézve a törvény bizonyos mellék/körülmények fennforogása esetén hatályon kívül helyezi a magánindítványi jelleget és a hivatalból üldözendő cselekmények közé sorolja, melyek a következők: a nemi erőszak, ha hivatalból üldözendő cselekménnyel van összefüggésben, fel, vagy lemenő ágbeli rokonon követték el, vagy oly személyen, ki a tettes gondozására volt bízva, vagy pedig, ha a cselekmény a sértett halálát okozta; testvérek vérfertőzése, vagy természetelleni fajtalansága, ha az a sértett fél halálát okozta; gyermek és nőrablás esetében, amennyiben fenti esetek valamelyike fennforog, vagy pedig ha a sértett súlyos testi sértést szenvedett; család esetén, ha azt közhivatali jelleg, vagy hatósági megbízás színlelésével történt, továbbá, ha a sértett fél képviselője, vagy gondnoka követte el.

A Btk. 112.§.-a értelmében a magánindítvány megtétele 3 havi határidőhöz van kötve, mely a cselekmény elkövetésének napjától számít, vagy pedig attól a naptól, melyen az indítványra jogosított tudomására jutott, ha a cselekmény időközbeni elévülés folytán el nem enyészett.

indítvány tételre a 113.§. értelmében csak azon személy jogosult, aki életének 16. évét be-töltötte és mint sértett fél szerepel. Ha ezt a kort a sértett fél nem érte el, vagy tékozlás, vagy elmebeli gyengeség miatt gondnokság alá van helyezve, úgy helyette törvényes képviselő-je jogosult az indítvány megtételére. Mint fentebb említettem, ha a sértett féllel szem-ben a törvényes képviselő követi el a cselekményt akkor az hivatalból üldözendő. A 114.§. kimond-ja, hogy ha több magánszemély jogosult indít-ványtételre, akkor valamelyikük mulasztása a többi jogát nem érinti. A 115.§. kimondja, hogy ha valamely büntett elkövetkezésénél több személy működik közre, úgy az indítvány megté-tele valamennyi ellen irányul s csak a magán-fél indítványára indítható meg; de ha a magán-indítványra jogosult egyén csak egy tettes ellen tesz indítványt, akkor is valamennyi el-len megindul az eljárás.

Az indítvány határidejének 3 hónapban való megállapítása fix, mely szakadatlanul folyik és meg nem szakadhat. Az idő ebben az esetben is naptár szerint számítandó, mégpedig úgy, hogy az indítványi jogra szülő határidő a cse-

lekmény elkövetésének napján veszi kezdetét, mely a curia gyakorlata rolytán általánossá vált.

A cselekmény tudomásul vételénél a határidő az indítványtételre szintén a tudomásulvétel napjától számít, mely esetben a tudomásul vételnek alaposnak kell lenni, mert különben az indítvány megtételére a kellő jogalap hiányzik.

Előfordul olyan eset is, mikor nem lehet bizonyosan megállapítani, hogy a cselekmény mikor lett elkövetve s mikortól számíthatjuk a 3 havi határidőt. Erre nézve a curia elvi határozataiban kimondja, hogy oly cselekménynél, melynek elkövetéséhez bizonyos eredmény fűződik, az eredmény beálltától, illetőleg a cselekményről való tudomásszerzés napjától számít a három havi határidő. Több rágalmazás, vagy becsületsértés esetén az utolsó rágalmazás, illetve becsületsértés. Sajtóban elkövetett rágalmazásra és becsületsértésre is ugyanilyen módon áll a 3 hónapos határidő, figyelmen kívül hagyva a sajtóra vonatkozó eltérő rendelkezéseket.

Az indítványozási jog azonban e 3 havi ha-

~~atáridő~~

táridő letelte előtt is megszűnhet abban az esetben, ha a cselekmény időközben elévült. Erre leggyakoribb eset az, mikor a cselekmény határideje elévülés tekintetében vagy a tudomásulvétel napjáig, vagy pedig az ettől számított három hónapon belül az indítvány előterjesztéséig lejár és így a tettes mentesül a büntetés alól. Továbbiakban felmerülhet még a kérdés, hogy vajjon megszűnik-e az indítványozási jog abban az esetben, ha az indítványra jogosult erről lemond, vagy pedig meghal. A lemondásra vonatkozólag kétség nem lehet abban az esetben, ha az indítványt tevő visszavonja indítványát, mert az egyértelmű a lemondással. Abban az esetben pedig, ha hivatalból történő vizsgálat esetén a bíróság előtt mond le indítványozási jogáról, ugy ez jogérvényes. Ellenben ha a lemondás bíróságon kívül történik, ugy nem nyérszik el a vádemelés joga.

Az indítványra jogosult fél halála csak abban az esetben szünteti meg a vádemelési jogot, ha indítványtételre kizárólag ő jogosult. Ellenben, ha törvényes képviselője, vagy más meghatalmazott jogosult a vádemelésre, ugy a sértett fél halála egyáltalán nem érinti az

indítványtételt, mivel jogutóda helyébe lép.

A magánindítvány előterjesztésének helyére és módjára nézve a Bp.90.§-a rendelkezik. A Bp.90.§-a ugyanugy rendelkezik a magánindítványi bűncselekmények előterjesztési helyére vonatkozólag, mint a 89.§-ban a többi bűncselekmények feljelentésére. Ezek szerint a magánindítványt be lehet nyújtani: a ~~z~~ illetékes ügyészségnél, továbbá más ügyészségnél, a főügyészségnél, a rendőrhatalóságnál, vagy hatósági közvegeknél, továbbá a bíróságoknál lehet szóban előadni, vagy pedig jegyzőkönyvbe mondani. Ha az indítvány tételnél a jogosult a cselekményt tévesen minősítette, ez az indítvány hatályát nem érinti. Tehát a ~~z~~ indítványt köteles előadni bármely hazai ügyészség, vagy hatóság, ellenben, ha nem az ő hatáskörükbe tartozik, vagy az eljárás megindítására nem ő illetékes, akkor köteles az indítványt haladéktalanul áttenni az illetékes bírósághoz.

Alakszerűség szempontjából a Bp. nem rendelkezik, de az indítvány csak a 89.§-ban megjelölt hatóságoknál és közvegeknél adható be, vagy mondható jegyzőkönyvbe, aminek helyes értelme csak az lehet, hogy az csak írásbeli be-

advány, vagy hivatalos jegyzőkönyv felvétele útján érvényesíthető. A magánindítvány vissza^{vonása} is ugyanilyen módon történik, mint benyújtása. Joghatályos a magánindítvány alakszerűtlensége ellenére abban az esetben is, ha benne a sértett a sértő bűncselekményének a megtorlását sürgeti, noha névleg nem is nevezte meg benne a sértőt. A Kuria 2015/1938.sz. jogegységi határozata alapján hatályos az a magánindítvány^{is}, melyet a sértett művészi álnév alatt tett, mivel a Bp.90.§-a módot nyújt a sértettnek arra, hogy ezt az indítványi hiányosságot fellebbvitel folytán születési nevének bejelentésével pótolja. Joghatályos a magánindítvány akkor is, ha azt képviselő terjesztette elő. Így joghatályosnak mondható a Rt. elnökgazgatójának magánindítványa a Rt.-t.ért sérelem esetén, ha azt az igazgatóság és a Felügyelőbizottság magáévá tette, noha az alapszabály szerint két igazgatósági tagnak aláírása lett volna szükséges a felhatalmazáshoz./C.3432/1931./ A magánindítvány alakszerűségeit aztán hivatalból vizsgálják meg, melynek hiányossága azonban nem azonos a jogérvényes magánindítvány, vagy meghatalmazás hiányával. A hiányosságot,

amennyiben erre a törvény módot nyújt pótolni lehet./C.466/1935./

Indítványtételre jogosított személyek.

A Btk.113.§-a szerint sértett fél az indítványtételre jogosított személy, ha az 16. életévét betöltötte, vagy más körülmény ebbeli képességét nem gátolja. Sértett félnek az tekintendő, akit a cselekmény elkövetése folytán közvetlen sérelem, vagy pedig kár ért. Vagyoni bűncselekmények esetén ezek ellenére előfordulhat, hogy nem a tulajdonost, hanem a birtokost éri a kár. Ilyen esetben egyesek szerint, mind a tulajdonos, mind a birtokos indítványozási joggal bír, mások szerint vagy az egyik, vagy a másik. Általános vezérelvként minden esetre leszögezhetjük, hogy amit a Bp.13.§-a kimondja, indítványi jog felett saját személyében való rendelkezésre csak az van jogosítva, akit az elkövetett bűncselekmény jogaiban közvetlenül sértett, vagy veszélyeztetett, amennyiben életkora, vagy cselekvőképessége szempontjából a Btk.113.§-a értelmében nem esik korlátozás alá.

Vitás kérdés, hogy vajjon átszáll-e az in-

indítványozási jog a vagyonában sértett fél örökösére. Erre vonatkozólag a curia gyakorlata ad támpontot. Egy sikkasztási ügyben, hol a sértett fél, mielőtt a cselekmény tudomására jutott volna, meghalt s törvényes örököse helyette az indítványi joggal élt, melynek a curia helyt adott azzal az indokolással, hogy jelen esetben közvetlenül sértett félnek tekintendő a megkárosított általános örököse is. Ellenben megszorítólag rendelkezik a curia abból a szempontból, hogy aki a kárkövetelést vétel útján szerzi meg, az indítványi joggal nem élhet.

Vannak egyes cselekmények, hol a törvény szigorúan megjelöli, hogy kinek van indítványi joga, hogy ezáltal a surlódásokat elkerülje. Így kimondja, hogy testvérek közötti vérfertőzésnél, valamint természetelleni fajtalanságnál a szülő, vagy pedig a gondnok, szemérem elleni büntettnél a sértett nő, vagy férje, házasságtörésnél a sértett házastárs, holtak ellen elkövetett rágalmozás és becsület sértés esetében az elhalt gyermeke, szülője, testvére, vagy házastársa, cselédlopásnál a ház feje, vagyis a munkaadó, hiteltelési csalásnál a té-

vedésbe ejtett hitelező jogosult indítványtételre.

A BTK.114.§-a rendelkezik arról , hogy mi az eljárás több sértett fél esetén indítványi jog tekintetében. Ebben az esetben előfordulhat, hogy több sértett fél elmulasztja indítványozási jogát és nem él vele a 3 hónapi határidőn belül. Fenti §. kimondja, hogy az ily lemondás a többi sértett fél indítványozási jogát nem érinti, még abban az esetben sem, ha az utolsó sértett fél a jogsérelemlről már akkor szerez tudomást, mikor előzőleg társai indítványi joga a 3 havi elévülés következtében megszűnt. Az elállás kétféle formában jelentkezhetik. Az egyik mikor az első sértett fél indítványi jogával él és indítványát még azelőtt visszavonja, mielőtt társai erről tudomást szereznettek volna s így csatlakozhattak. A másik eset, mikor mindegyik sértett fél előterjeszti indítványát, ellenben az eljárás alatt közülük több visszavonja. Az indítványtól való elállás egyik esetben sem szünteti meg a többiek jogát. A bírói joggyakorlat eme álláspontja helyesnek mondható, mert ez felel meg leginkább az igazságosság elvének, mivel áll az a jogiétel, hogy mindenki ura

saját jogának, ami mások mulasztása következtében nem szenvedhet csorbát.

A Btk. 115.§-a rendelkezik arról az esetről, ha az indítványi cselekményt többen követték el. Ezek a személyek, mint fentebb láttuk lehetnek olyanok, akik csak magánindítványra üldözendők, de lehetnek olyanok is, kik ellen hivatalból lehet eljárást indítani. Az első esetben az eljárást valamennyi ellen csak a sértett fél indítványára lehet megindítani. Olyan eset nincs, hogy a tettesek közül csak egy, vagy egyesek kerüljenek eljárás alá, mert jól mondja a miniszeri indokolás erre a következőket: ...indokolt, hogy a sértett fél ne választhasson azok között akiken bosszút akar állni. Vagy valamennyi ellen kell kiterjedni tehát a vádnak, vagy egyre sem." A második esetben, mikor szintén több személy a tettes, ha egyrésztük ellen hivatalból indulhat eljárás, akkor ez azonnal meg is történik. Ha az indítványra jogosult a többiekkel szemben nem tesz indítványt, úgy ezek mentesülnek az eljárás alól.

A Bp.92.§-a értelmében az ügyész a hozzá érkezett magánindítványokat haladéék nélkül megvizsgálja és amennyiben szükséges a nyomozást

elrendelni, vagy a vádképviselőt megtagadása iránt indokolt határozatot hoz, vagy pedig a bíróság elé megfelelő indítványt terjeszt, vagy pedig a magánindítványt az illetékes közvádlóhoz, katonai, vagy polgári hatósághoz teszi át.

A magánindítvány visszavonása.

A Btk. 116.§-ának rendelkezése értelmében a magánfél, amennyiben a törvény másként nem rendelkezik az ítélet kihirdetése előtt jogosult indítványát visszavonni. Abban az esetben ha az ítéletet már kihirdették a visszavonás hatálytalan. Alátámasztja ezt az elvet a miniszteri indokolás is azzal, hogy aki indítványtételre joggal bír, az jogosult a visszavonásra is a törvényes kivételektől eltekintve. Az a tény, hogy csak az ítélet kihirdetéséig van helye visszavonásnak, nagyon természetes, mert ezáltal mintegy megvédi a bírói ítéletek tekintélyét és annak törvényszerű erejét. Ezért ha az indítványra jogosult az ítélet kihirdetése után vonja vissza indítványát, ez nem akadályozza meg az ítéletben foglalt büntetés végrehajtását. A visszavonásnak csak a törvényben foglalt esetektől eltekintve van helye. Ilyen ki-

vételt képez a nemi erőszak és a megrtertozés esetében a Btk. 238.§-a, a gyermekrablás és nőragadás esetében pedig a Btk.322.§-a.

Az indítványt csak a bíróság előtt lehet visszavonni. Ezt alátámasztja a curia gyakorlata is, amennyiben egyik esetben, midőn az anya fia ellen könnyű testi sértés miatt élt indítványi joggal, majd riának időközben megbocsátott s röviddel utána meghalt, a riut mégis elítélték, mert ~~nem~~ a bíróság előtt tett visszavonás nem bír jogérvénnyel.

A visszavonás módja történhet nyílt szóval, írásban, vagy pedig hallgatólagosan. A nyílt szóval való visszavonásnak olyannak kell lenni, hogy annak ellentéte alkalmas legyen az eljárás megindítására. Mivel az indítványnak olyannak kell lenni, hogy abban a magánfél a sértő megbüntetését kéri, visszavonásnak tekintendő az olyan kijelentés is, melyben a sértett fél nem követeli a sértő megbüntetését. Ugyyszintén nem tekinthető az indítvány fenntartásának az sem, ha a sértett fél a tettestől csak a kárának és költségeinek megtérítését követeli, de büntetésétől eláll, mivel ez nem lehet alapja a magánindítvány további fenntartásának. A kije-

lentés azonban negatív alapon is megtörténhet. Így ennek tekinthető az az eset, mikor a sértett fél a főtárgyaláson kijelenti, hogy a sértő féltől semmit sem kér, amiből az következtethető, hogy az indítványt tevő a bíróságra bizza a tettes megbüntetését. Amint a nyilatkozat megtörténhet szóban, ugyanugy történhet nyíltan írásban is. A kettő között tehát ezen a téren semmi különbség nincs.

A visszavonást hallgatólagosnak kell tekintünk abban az esetben, mikor az egyszersmind magánvádló az ügy tárgyalásán nem jelenik meg, vagy meghatalmazottal magát nem képviselteti. Eppen ezért az indítványt tevő azzal a figyelmeztetéssel idézendő meg a főtárgyalásra, hogy amennyiben a tárgyaláson nem jelenik meg, a bíróság a Bp. 286. és 530. §§. értelmében úgy fogják tekinteni, mintha a vádtól elállott volna.

Az indítvány visszavonása csak addig bír jogérvénnyel, amíg az ítéletet nem hirdették ki. Ítélet alatt nem a felső bíróság jogerős ítéletét, hanem az első bírósági ítéletet kell érteni, amely felfogás a curia gyakorlata folytán ma már félreértésre okot nem adó módon állandósult. Megtörténhetik az eset is, hogy a felsőbíróság

az alsó bíróság ítéletét feloldja s új tárgyalást rendel el. Kérdés, hogy ebben az esetben mi a teendő? Ilyenkor az indítványra jogosult visszavonási joga újra feléled, mert az ügy visszaesik abba a helyzetébe, mikor az elsőbírósági ítélet megmozgatása előtt volt.

Az érvényes visszavonás joghatállyal bír, mely abban nyilvánul meg, hogy visszavonás esetén a váditanács a Bp. 264.§-a értelmében a további eljárást beszünteti, vagy főtárgyaláson történő visszavonás esetén a bíróság felmentő ítéletet hoz: a Bp. 326.§-ának 4. pontja révén. A visszavonás csak a tettesekre és a részesekre terjed ki, így a curia gyakorlata értelmében ez nem vonatkozik az orgazdákra, ami azt jelenti, hogy velük szemben a visszavonás hatálytalan.

Az indítvány visszavonásának azonban nemcsak jogi hanem anyagi következményei is vannak. Felmentés esetén ugyanis a tettestől már nem lehet semmiféle költségmegtérítést követelni, mivel ezáltal ártatlansága jogi szempontból igazolást nyert, az pedig hogy a költségek ebben az esetben is a bünygyi átalányt terheljék, méltánytalan volna. Éppen ezért a BP.482.§-a kimondja, hogy abban az esetben, mikor a sértett fél az

indítványt visszavonja és ezáltal a tettes felmentésben részesül, az összes költségeket az indítványt tevő köteles megtéríteni, értve alatta nemcsak az eljárási költségeket, hanem a terhelt részére kirendelt közvédő díját is. Ez teljes mértékben megfelel az igazságos elbírálás követelményeinek.

Az indítvány visszavonása époly mértékben közjogi természetűnek tekintendő, mint az afelett való rendelkezési jog is. Ebből aztán következik, hogy amant annak előterjesztését nem gátolja meg az, ha a sértővel a sértett fél kiegyezett, hasonlóképen nem lehet a visszavonás jogáról sem a bíróságon kívül lemondani. Abban az esetben pedig, ha valaki a bíróság előtt vonta vissza indítványát, ezzel indítványozási jogáról teljes mértékben lemondott, mivel az joghatállyal bír s ettől kezdve nem kívánhatja a vádlott megbüntetését sem.

Ezek után az indítványi jogot, helyesebben a magánindítványt letárgyalva, lássuk a magánvádát és annak két fő fajtát.

II.

A magánvád fogalma és alakjai.

A magánvád a vádkepviselet egyik sajátos faja, ahol nem az ügyész képviseli a vádat, sem valamely más érdektelen személy, hanem maga a sértett.

Fentiek ellenére a magánvádoló nem saját jogán lép fel igényei érvényesítése végett, hanem úgy, mint az állami, jogtalan cselekményeket megtorló, igénynek a képviselője. A büntető perben mindezek ellenére a magánvádoló, mint ügyfél szerepel. Szerepét a különböző esetekben két főcsoportra oszthatjuk: fő és pótmagánvádoló csoportjára. Fogalmi meghatározásukat már értekezésem elején említettem. Behozatalukat előbbi esetben az ügyészség munkáinak csökkentése, utóbbiban pedig a jogosult vád érvényesítésének biztosítása tette szükségessé. Az intézmény behozatalának úgy gyakorlati, mint eszmei szükség-szerűsége fennáll s így a mai modern büntetőjogi rendszerben teljes mértékben nélkülözhetetlen. Vannak egyes büntetőjogi írók, akik még együttes magánvádat is emlitenek, melyet azonban a Bp. nem fogadott el, amennyiben határozottan kimond-

ja, hogy ha a vádat az ügyészség képviseli, a sértett nem vehet részt a vád képviselőletében, mely törvényi rendelkezés azt az álláspontot támasztja alá, hogy két vádló ugyanabban a perben egyszerre nem szerepelhet. Ez alól ugyan van egy kivétel főmagánvád esetében, mikor az ügyész közérdekből átveszi a vád képviselőletét s ekkor a főmagánvádló, mint kiegészítő vádképviselő szerepel az ügyész mellett. Különben a magánvád esetében a Bp. rendelkezései érvényesek teljes mértékben, kiegészítve az újabb jogfejlődés szabályaival.

A főmagánvád és a főmagánvádló jogköre.

A főmagánvádló az a személy, aki^{nek} a Bp. 41. §-ában, valamint más további törvényben meghatározott esetben joga van az ügyészségnek a vád képviselőletére való előzetes felhívás mellőzésével vádat emelni és a vád képviselőletében önállóan eljárni. A főmagánvád esetei a következők:

1. ragalmazás és becsületsértés az 1914. évi XLI. t.-c. 2. és 3. §-ának esetei, ha meghalt embernek, vagy emlékének meggyaláztatásaként voltak elkövetve.

2. Könnyű testisértés vétsége, Btk.301.§.
3. Levél, vagy távirati titok megsértése magánszemély által, -Btk.327.§.-
4. Idegen ingó vagyon rongálása, Btk.418.§.
5. Ingatlan vagyon rongálása, Btk.421.§.
6. Tulajdon elleni kihágások, Bn.51.§.
7. Iparvédegyenamisítás, -1895: XLI.-
8. Erdei és vadászati kihágások, 1879: XXXI.
9. Tisztességtelen versenyből eredő bűncselekmények, 1923.évi Vt-c.
10. A védjegybitorlás, -1921.évi XXII.t-c.-
11. Szabadalombitorlás, -1895: XXXVII.t-c.
a Te. 103.§-a alapján.

Ezekben az esetekben is, ha gyorsított eljárás van folyamatban, úgy a vádat kizárólag az ügyésztség képviseli. Ezeken ~~a~~z eseteken felül az ügyésztség közérdekből a vád képviseletét bármikor átveheti, azonban a főmagánvádló ilyenkor is kiegészítő jogkörrel rendelkezik, amennyiben az iratokat átnézheti s minden tárgyalásról őt is értesíteni kell, s meg kell idézni, a büntetési tétel tárgyában indítványt tehet, de ki-
szabatasára vonatkozólag nem nyilatkozhat.

Amennyiben az ügyész az alsó bírósági ítélet ellen nem fellebbez, cselekménye úgy tekinten-

dő, mintha a vádképviselettől elállott volna s így a vádképviseletnél továbbiakban ismét a főmagánvádló válik a közvád kizárólagos urává mindaddig, amig felebbviteli bíróságnál az ügyész a vád képviselését ismét át nem veszi.

A főmagánvádas cselekmények nagyrésztben a járásbíróság elé tartoznak, de abban az esetben, ha mégis törvényszék elé kerülnek, a tárgyalás határnapjáról az ügyésszéget értesítenik ell.

A főmagánvádlót megillető jogok tekintetében a Bp.43. §-a kimondja, hogy őt általában a vádképviselés terén az ügyész jogai illetik meg. Nem illetik azonban őt meg azok a jogok, melyek az ügyésszeg közhatósági jellegéből következethetők, mint nyomozás végett a hatóságok illetőleg közegeik működését kötelezőleg nem veheti igénybe, az ügy iratainak hozzá való áttételét nem kívánhatja, nem indítványozhatja a vizsgálat mellőzését, vagy a főtárgyalásra való közvetlen idézést, végül a vádtanács határozata ellen a megsemmisítés esetét kivéve nem élhet perorvoslattal. Ezekről az esetektől eltekintve azonban a főmagánvádló úgy járhat el, mint az ügyész.

A főmagánvadás intézményének bevezetésével

tisztázza a Bp. véglegesen a magánvád és magánindítvány közötti különbséget, mely a Btk-ból még nem világlik ki. Az indítványi elv egy negatív jelleget ad, amennyiben az indítványtételre jogosult akkor él ezzel a jogával, amikor az indítvány megtételét mellőzi, illetőleg indítványát visszavonja. A főmagánvádat ezzel szemben az aktivitás jellemzi, mivel pozitív perbeli cselekmények képezik lényegét. A különbség továbbá kiviláglik abból is, hogy amíg az indítványozási jog egy tevékenységből áll, addig a főmagánvád a tevékenységek egész sorozatából tevődik össze.

Az indítvány indoka a sértett fél kímélete vagy a "minima non curat praetor" elv. A főmagánvád jogi alapja pedig igazságügyi érdek, mely abból származik, hogy amikor a közérdek csak kis mértékben van sértve és kímélete nem állapítható meg elkövetőjének, továbbá kérdés az is, hogy forog-e fenn büncselekmény, vagyis működésbe hozzuk-e az állami igazságszolgáltatást esetleg feleslegesen.? Ezzel magyarázható az a körülmény hogy a magánindítványi cselekmények között ~~amely~~ ~~amelyek~~ vannak egész súlyosak, ezzel szemben a főmagánvád esetei mind csekély jelen-

tősegi bűncselekményeket foglalnak magukban.

Ezeknek a különbségeknek ellenére a magán-indítvány és a főmagánvád között annyi kapcsolat van, hogy minden főmagánvádas eset egyuttal indítványi bűncselekmény is s ennek következtében a Btk. 110-116. §§. a főmagánváddal kapcsolatban állanak. A kapcsolat megtartása sokszor nehézségekbe ütközik, mert a szabályok nem mindig vágnak egybe. Így rögtön felmerülhet a kérdés, hogy vajjon az elévülési határidő vonatkozik-e a főmagánvádas cselekményekre. Elvileg nincs kimondva, de tekintettel a főmagánvádas cselekménynek egyuttal indítványi jellegére is, egyuttal vádemelésnek is tekintendő s így szabályként kimondhatjuk, hogy az indítványra vonatkozó 3 hónapos határidő a főmagánvádlóra is kötelező. Hasonló probléma, hogy a vádelejtés egyszersmind indítványvisszavonás-e? E mellett az a körülmény állapitható meg, hogy a vádelejtés egyszersmind indítványvisszavonás is, bár nincs kizárva vádelejtés mellett az indítvány még további fenn-tartása sem.

A pótmagánvád és a pótmagánvádoló

jogköre.

A pótmagánvásra és a pótmagánvádlóra vonatkozólag a Bp.42.§-a rendelkezik s kimondja, hogy oly esetekben, mikor a vádemelés joga az ügyész²séget illeti, de a vád képviselőtét megtagadja, vagy a per folyamán elejti, úgy a sértett fél a vád képviselőtét átveheti és oly jogkörben jár el, mint az ügyész, eltekintve a Bp. 43.§-ában foglalt rendelkezésektől, melyek a második és harmadik bekezdésben vannak felsorolva.

A törvény a pótmagánvád esetében mellőzi a cselekmények taxatív felsorolását, hanem negatívul azokat az eseteket határozza meg, ahol pótmagánváddal élni nem lehet. Ilyen esetek: a felhatalmazásra, vagy kívánatra üldözendő bűncselekmények, a főmagánvád esetei, újrafelvétel esetei, oly bűncselekményeknél, hol nincs sértett fizikai személy, fiataalkorúak bűncselekményei, s a gyorsított bünvádi eljárás alá tartozó ügyek. Pótmagánvádlóként csak az léphet fel, aki az elkövetett, vagy megkísérelt bűncselekmény által sérelmet szenvedett, vagy pedig ennek a személynek képviselője.

A pótmagánvádnak ezenkívül még két vagylagos feltétele van: az egyik az, hogy a feljelentést, vagy pedig a magánindítványt az ügyészesség elutasította, vagy pedig a már folyamatban lévő eljárás alatt a vádat elejtette. Ebből következik, hogy addig, amíg az ügyész tartja a vádat, pótmagánvádlónak semminemű körülmények között sem lehet helye. Szerephez csak akkor jut a pótmagánvádló, ha az ügyész a vád képviselőt nem veszi át, vagy azt nem veszi vissza. Ellenben akkor, ha az ügyész a vád képviselőt át, vagy visszavette, akkor a pótmagánvádlót még az a kis szerepkör sem illeti meg, amivel ilyen esetben a főmagánvádló rendelkezik, s így a vádba nem folynak egyáltalán bele.

A pótmagánvádló, ki egyben a sértett fél is, az eljárás folytatásának akadályát: a vádhiányt köteles elhárítani. Így két lehetőség nyílik előtte vádképviselő megtagadása esetén, míg ha az ügyész a vádat elejti, akkor már csak egy mód van a hiányzó vád pótlására. Lássuk az eseteket egyenként.

A Bp. 43.§-nak 1. és 2. bekezdése esetén, mikor vádképviselő megtagadásáról van szó, akkor az egyik módzat abban áll, hogy a sértett

ről az ügyészség elutasító határozatának kézbesítésétől számított nyolc napon belül a főügyészhez folyamodik, aki az ügyet megvizsgálja. Ha a főügyész nem utasítja az ügyészséget a vádképviselőre, úgy a sértett fél nyolc napon belül átveheti a vád képviselőtét. Van ugyan még egy mód jogorvoslátra, mely az igazságügy-miniszterhez megy, azonban ez veszélyes, mert az igazságügyminiszteri határozat nyolc nap alatt nem érkezik vissza s így még abban az esetben is, ha az igazságügyminiszter utasítja az ügyészséget a vádképviselőre, mivel a sértett pótmagánvádi jogával nyolc napon belül nem élt, elesik vádképviselői jogosultságától.

Második eset, mikor az ügyész a vádat elutasítja és a sértett fél pótmagánvádlóként lép fel, az elutasító határozattól számított nyolc napon belül. Előfordulhat ez oly formában is, hogy a sértett fél felebbezéssel élt az ügyészi elutasító határozat ellen a főügyészhez s annak helybennagyó, illetve az ügyészi elutasító határozatot megerősítő főügyészi határozatnak kézhezvételétől számított nyolc napon belül él pótmagánvádlói jogával. Ez a nyolc napos határidő a Bp. 463.§-ában foglalt esettől eltekintve

semmiféle körülmények között sem hosszabbítható meg.

A másik eset, mikor a vádat elejtik s ekkor a sértettnek a vádhiány megszüntetésére egyedül a pótmagánvádlónak való jelentkezés áll módjában, amit a törvény úgy fejez ki, hogy ha az ügyészség az eljárás alatt ejti el a vádat, ennek képviselőtét a sértett átveneti."

Az a fél, aki az ügy iránt valamilyen formában érdeklődést tanúsít, kifejezésre juttatja, hogy hajlandó a büntetőperben aktíve is közreműködni. Ezzel kapcsolatban elrendeli a törvény, hogy a bíróság, illetve az eljárás vezető tagja azt a sértettet, aki magánindítványt, vagy feljelentést tett, vagy igényét bejelentette, szóval, vagy írásban felszólítja, hogy a vád képviselőtét vegye át, mert ellenkező esetben a bíróság az eljárást be fogja szüntetni. Kivételt képez a határidő elmulasztásának azon esete, mikor a határidő túllépését a sértett menthető módon tudja igazolni.

Ez a jog azonban nincs meg a 22. jogegységi döntvény értelmében abban az esetben, ha a felmentett, illetőleg az elítélt ternére az ügyészség, vagy ügyészi megbízott indítványa

folytán újrafelvétel rendeltetett el és az ügyesség az eljárás folyamán a vádat elejti, illetve indítványát visszavonja, vagy az ítélet ellen felebbvitellel nem él, a sértett nem veheti át a vád képviselőjét, illetőleg nem élhet az ítélet ellen felebbvitellel.

Ha a magánvád emelésére egy bűncselekménnyel kapcsolatban több sértettnek van joga, közülük az tekintendő magánvádlónak, aki először jelent meg a bíróságnál. Ha pedig többen jelentek meg egyszerre a bíróságnál, úgy az lesz a pótmagánvádló, aki a jegyzőkönyvbe elsőnek van felvéve. A sértettek azonban ettől a jogi elvtől közös megegyezéssel bármikor eltérhetnek, s így megállapíthatják, hogy közülük melyik képviselje majd a vádat. A curia gyakorlata azonban hasonló esetre kimondja, hogy ha a magánvád emelésének joga egy bűncselekmény alapján több sértettet illet, ellenkező megállapodás hiányában nem élhet perorvoslással az, aki a beadványban későbbi helyen van megnevezve.

A pótmagánváddal kapcsolatos eljárás egyszerűsítése, továbbá az a körülmény, hogy a bíróság amúgy is az anyagi igazságnak megfelelő ítélet hozatalára törekszik, lehetővé tette a csat-

lakozást azzal, hogy ugyanazon perben a vádjog gyakorlását csak egy személy által engedélyeztetni úgy, hogy a többi csatlakozó érdeke ezáltal sérelmet ne szenvedjen. Ezt az elvet fejezi ki a Bp. 45.§-ában, mikor kimondja, hogy "ha a magánvád emelésére több sértett van jogosítva, az azok egyikének vádja alapján ~~xx eljárás~~ megindított, vagy folytatott eljárás-hoz a többiek is csatlakozhatnak." A magánvád-ló ezután is az a személy marad, kinek vádja alapján az eljárás megindult. A sértetteknek azonban jogukban áll a vád képviselőjére más sértettet is megjelölni. Hatásköri szempontból ezeket a csatlakozókat csak ellenőrző és kiegészítő tevékenység illeti meg, ami azt jelenti, hogy az iratokat megtekinthetik és indítványokat is tehetnek. Az indítványtétel azonban nem terjed ki a minősítésre és a büntetés kiszabására. A csatlakozás következtében azonban sem a vádiratok, sem a vádbeszédek számát nem kell emelni. A bíróság határozatait csak a magánvád-lóval közli, külön idézést a csatlakozók csak a főtárgyalásra kapnak. A bíróság a csatlakozókat utasíthatja a per bármelyik szakában arra, hogy közös meghatalmazottat vá-

lasszanak.

Abban az esetben, ha a magánvádoló a fő tárgyalás megtartása előtt elejtette a vádat, akkor a csatlakozókat fel kell szólítani a vádképviselőt átvételére. A vádképviselőt illetően azután az irányadó, hogy melyikük jelentkezett előbb a bíróságnál, vagy írásbeli beadványnál ki szerepel elsőként. Természetesen itt is rá lehet ruházni közös megegyezéssel egyik sőtettre a vádképviselőt.

A curia 6413/1919.sz. döntvénye alapján a magánvádhoz való csatlakozás előfeltétele, hogy egy bűncselekmény forogjon fenn, mely több egyén jogát sérti. Így nincs csatlakozásnak helye abban az esetben, ha két külön bűncselekmény forog fenn s a csatlakozás kijelentése a kellő időben elő nem terjesztett magánindítványt nem pótolhatja.

A vádképviselő megváltozásával a korábbi vádképviselő indítványa és az azzal kapcsolatos bírói eljárás továbbra is érvényben marad. **perorvoslat** szempontjából csak azokat a jogokat érvényesítheti az új vádképviselő, mellyel előtte bírt, tekintet nélkül arra, hogy esetleg korábban közös meghatalmazott képviselte őket.

ABP. 46.§-a kimondja, hogy minden határozat, mely a terheltre nézve kedvező, valamennyi vádlóval és csatlakozóval szemben hatályos.

Ugy a magánvádló, mint a csatlakozók ügyvéd által képviseltetnetik magukat azokban az esetekben, mikor a személyes megjelenés nem kötelező. A bíróság azt is meghagyhatja, hogy a magánvádló, a csatlakozó, vagy közülük egyesek ügyvédet, vagy a kézbesítések átvétele végett a bíróság lakhelyén megbízottat nevezzenek meg. A magánvádló, valamint a csatlakozó azonban ép-
ugy megjelenhet a bíróság előtt akkor is, ha magát ügyvéd által képviseli, mintha nem is lenne ügyvédi képviselet.

Az ügyvédnek adott meghatalmazás a magánvádló képviseletére s a magánvád emelésére is jogosít, mely jogosultság beigazolására semmi más körülmény nem szükséges. Az ügyvéd azután az eljárás folyamán, mind szóban, mind írásban az állam nyelvet köteles használni.

Elmebetegség esetén a curia joggyakorlata értelmében a törvényes képviselő nem a Bp. 47. §-a, hanem a gyámsági törvény rendelkezései szerint határozandó meg.

A magánvádlói jog megszerzése és meg-
szűnése.

Az egyén vádjoga tulajdonképen a sértő cselekmény elkövetésének pillanatában megvan, mindazonáltal ez csak eszmeinek tekinthető addig, a sértett fél ebbeli jogával nem él. A joggal való élés sem történhet minden rendszer nélkül, hanem a törvény bizonyos alaki formát állapít meg ezen a téren is.

Főmagánvád esetében alakyszerűséget nem kíván a törvény, mert ezt a vádindítvány pótolja.

Főmagánvád esetén sincs külön bejelentésre szükség, mert, ha az ügyész a vádat elejtette, akkor a sértett fél felelőbevezhet s így cselekménye vádbejelentésnek tekinthető. Más esetben köteles a magánvádló, vagy csatlakozó ezt a szándékát jogosultságának igazolása mellett az ügyésznek, vagy más hatóságnak jelenteni. A bejelentés szóban, írásban, vagy meghatalmazott útján történhet, ami azonban önmagában véve még elégtelen a vád képviseléséhez, miveléhez a hatóság elfogadása is szükséges.

A visszautasításnak törvényen alapuló indoka van, mint pl. a Bp. 48.§-ának 1. bekezdése kimond

ja, hogy magánvádlo és a sértett képviselője nem lehet az, aki a fő tárgyalásra tanúkép van megidézve. A visszautasítás ellen a törvény jogorvoslatot enged. Bíróági végzés ellen a. Bp. 378. §-a alapján egyfoku felleolyamodásnak van helye. A nyomozást végző hatóság határozata ellen az ügyben illetékes bírósághoz előterjesztésnek van helye, melyet törvényszékhez tartozó ügyekben a vádtanács intéz s határozata ellen már nincs helye jogorvoslatnak.

A magánvádlo jogainak megszűnése 3 okból következhet be: 1./ az ügy jogerős elintézésével, 2./ a magánvádlo halálával, és 3./ lemondással.

Az ügy jogerős elintézése alatt mindennemű jogerős elintézési módot értünk, tenét nemcsak jogerős felmentő, vagy marasztaló ítéletet, hanem azokat az eseteket is, mikor a terhelt meghal vagy kegyelmet nyer.

A magánvádlo halála szintén megszünteti a vádképviselési jogot, azonban csak oly mértékben, amilyen mértékben erre a magánvádlo rendelkezett. magánvadás tekintetében, mint értékezésen elején említettünk, bírói gyakorlatunk értelmében van jogutódlás. Ez helyes is, mert furcsa lenne az, ha a bűnös menekülhetne a bűn-

tesés alól csupan azért, mert a vádló magánfél meghalt. Így a törvény vagyon elleni bűncselekményeknél a magánvádló törvényes örökösét, míg egyéb bűncselekmények esetében az elhalt magánvádló fel-, vagy lemenő ágbeli rokonát jelöli meg a magánvádló utódjaként. A magánvádló elhalálozása folytán az eljárás hosszú ideig való függése a terhelt szempontjából is káros lenne, miért is a törvény kimondja, hogy a magánvádló örököse, illetve fel-, vagy lemenő ágbeli rokona a vádfenntartásra vonatkozólag 30 napon belül nyilatkozni tartozik, mely határidő a magánvádló halálától való tudomásvételről számít. Ezenkívül a Bp. 49.§-a még kimondja, hogy az eljárás ez alatt az idő alatt se szenvedjen fennakadásban, hogy "időközben a magánvádló jogait az elhunytnak az ügyben eljáró képviselője, vagy ha ilyen nem volna, a bíróság részéről kirendelendő ügygondnok gyakorolja."

A harmadik, vádjog megszűnését előidéző ok a lemondás, mely a magánvádló ily értelmű akaratának kijelentése. A magánvád nem kötelesség, hanem jog, melyről jogérvényesen le lehet mondani. A lemondás azonban visszavonhatatlan és végleges, amit a törvény 49.§-ának 4. bekez-

dése ki is mond: "A magánvádról lemondás nem vonható vissza."

A lemondás nyilatkozattal, vagy hallgatólagosan történhet. Az előbbire példa a vádelejtés, melynek hatályossági feltétele, hogy az a bíróság előtt történjék. A lemondást a magánvádlónak indokolni nem kell.

A lemondás másik faja a hallgatólagos lemondás, mely per facta concludentia folytán következik be azáltal, hogy a magánvádló nem jelenik meg oly tárgyaláson, melyre megidézték, képviseleti jog esetén magát nem képviselteti, vagy oly határidőt, mely az eljárás megszüntetésének terhe alatt van kitűzve, nem tart be.

A magánvádról való lemondás esetében, eltekintve azoktól az esetektől, mikor a vád képviselőjére valaki, mint jogosult személy a törvény által meghatározott esetekben jelentkezik, az eljárást vádképviselőlet hiányában meg kell szüntetni.

-"-

Fentiekben láttuk a magánindítványt és a magánvádat annak főalakjaival együtt. Megállapíthatjuk, hogy erre nélkülözhetetlen szükség

van a mai modern büntetőjogi rendszerben, mivel így elkerülhető egyrészt az igazságszolgáltatásban való fennakadás, másrészt pedig úgy a bíróság -magánindítványnál-, mint az egyén -ugy magánindítvány, mint magánvád esetében- biztosítva van az ügyésznek különben könnyen előfordulható tulkapásaival és igazságtalanságai-val szemben, miért is helyesnek mondható, hogy a magyar törvényhozás mellőzte a francia abszolút vádrendszer intézményét az igazságszolgáltatás terén.
